

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din, Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.959.

Izhaja vsak ponedeljek,
uredo ta petek

Ljubljana, petek 10. februarja 1939

Cena posamezni
številki din 1'50

Silna zabloda

Kam privede slepa zaverovanost v združništvo, to jasno priča zadnji »Orač«, glasilo Kmečke zveze. List, ki z veliko ljubeznijo in tudi spretnostjo brani kmetijske interese, je nakrat zaradi slepe prepričanosti o absolutni koristnosti združništva v vsaki obliki zašel na stransko pot in v obrambi združništva pozabil na interese kmetijstva. Objavlja je namreč članek: Združništvo in država. Po običajnih slavošpevih na združništvo se je lotil nasprotnikov združništva ter med drugim napisal naslednje stavke, ki bi bili primerni za kak levičarski list, ne pa za kmetško glasilo. Tako piše:

»Nasprotniki združništva so vsi ti, ki jim ni za spremembo obstoječega gospodarskega in družabnega reda...«

»Kapitalističnim podjetjem ni za koristi odjemalcev, temveč le za lastni dobiček. Zato ne bo v bodočnosti glavni problem razmerje med podjetniki in delavci, temveč razmerje med producenti in konsumentmi...«

»Zato pa je problem bodočnosti in glavna vodilna ideja združništva: proti kapitalističnemu kartelu producentov je treba postaviti kartel konsumentov, ki si ustvarjajo s svojimi združnimi organizacijami lastno produkcijo. Tudi se bo šele začela prva naloga konsumnega združništva: vse drugo so le pripravljala dela...«

»Vsi smo pa tudi edini v tem, da bo kapitalizem izigral svojo vodilno vlogo. Uveljavilo se bo tkz »protržno gospodarstvo«, ki bo delalo za pokritje potreb vseh, proti sedanemu »pridobitnemu«, ki dela za dobiček nekaterih. Gonilna sila gospodarskega življenja bo volja konsumentov. Na to delo že sedaj pripravljajo svoje člane in okolice zlasti konsumno združništvo, ki naj bi v bodočnosti prevzelo vodilno vlogo v vsej borbi za novi, boljši družabno-gospodarski red na krščanskih temeljih...«

Iz vseh teh izjavajev se vidi, da prištevajo člankar kmetovalce med konsumente. Je sicer res, da je kmetovalec tudi potrošnik in celo zelo velik potrošnik, toda istočasno je tudi glavni in največji proizvajalec. Pomen kmetovalca je ravno v tem, da je proizvajalec, ker daje one osnovne prvine, ki so potrebne za življenje. Kmetovalec zato ne sme in ne more biti za konsumentko, temveč le za producentno gospodarsko politiko.

To resnico smo v Jugoslaviji že dostikrat doživeli, najbolj očito pa v popreobratnih časih. Takrat so vsi konsumenti unisono zahtevali, da se odprejo državne meje za vse agrarne proizvode, da bi njih cena čim bolj padla. V samoobrambi je kmetovalec takrat z vso odločnostjo nastopil proti tej zahtevi in tudi dosegel, da je padla. Kajti s ceno ameriške masle, argentinske živine, čezmorske pšenice in koreze naš kmetovalec ne more konkurirati. Če bi bile meje za agrarne proizvode svobodno odprte, kakor zahtevajo konsumenti, potem bi naš kmetovalec brez pardona gospodarsko propadel. Kajti kmetovalec je predvsem producent in šele potem tudi konsument. Zato pa tudi ni mogoče uvrščati kmetovalca v isto vrsto s konsumentom. Interesi obeh se ne krijejo, temveč si v osnovnem vprašanju nasprotujejo.

Kam bi privedla volja konsumentov kmetovalce, to vidimo v praktičnem življenju skoraj vsak dan. V živem spominu je nedavna borba zaradi mlečnih cen. Če bi zmagala volja konsumentov, ne bi se mleko nikdar podražilo, temveč narobe še prav znatno pocenilo. Če bi zmagala volja konsumentov, potem bi moral gledati kmetova-

lec, kje bi dobil denar za predmete, ki jih potrebuje. Res bi se sicer ti predmeti pocenili, a kmetovalec to nič ne bi pomagalo, ker bi za svoje proizvode nič ne dobil.

Dobre cene kmetijskih pridelkov so odvisne od izvoza. Tudi proti izvozu deželni pridelkov je konsument, ker hoče, da je v deželi preobilica pridelkov, ker potem njih cena pada. Ob vsaki priliki se točno pokaže, da je gospodarski interes kmeta drugačen, ko pa gospodarski interes konsumentov. Popolna zabloda je zato, če kdo kmetovalca producenta uvršča v fronto — konsumentov.

Mnogo več koristi kmetovalcu trgovci, ki poskrbi, da se kmetijski pridelki izvažajo v tujino, kakor pa more koristiti kmetovalcu tudi sto konsumnih zadržev. Če je šel les v tujino, če se je dobro prodajal hmelj v tujino, če so prihajali zaradi močnega izvoza sadja milijoni v deželo, če je bil živahen izvoz tega, kar je pridelal kmetovalec, takrat je prišlo v deželo blagostanje. Vpliv cen pridelkov v konsumnih trgovinah pa je le malenkostno vplival na blagostanje na deželi. Takšna je resnica.

Kmetovalec je producent in tudi svoje vrste kapitalist. Njegova zemlja je njegov neusahljivi kapital in zato kmetovalec ni načelni nasprotnik kapitalizma, temveč le njegovih izrodov. Zato so tudi vse one visoke leteče besede v citiranem članku o nujni spremeni bi sedanega gospodarskega in družabnega reda docela neumestne, zlasti še v kmetškem glasilu.

Druga pa je seveda stvar, če bi se člankar omejil na ono združništvo, ki je kmetovalcu res potrebno in koristno. To so razne živinorejske, mlečarske, strojne in

jali zaradi močnega izvoza sadja milijoni v deželo, če je bil živahen izvoz tega, kar je pridelal kmetovalec, takrat je prišlo v deželo blagostanje. Vpliv cen pridelkov v konsumnih trgovinah pa je le malenkostno vplival na blagostanje na deželi. Takšna je resnica.

Kmetovalec je producent in tudi svoje vrste kapitalist. Njegova zemlja je njegov neusahljivi kapital in zato kmetovalec ni načelni nasprotnik kapitalizma, temveč le njegovih izrodov. Zato so tudi vse one visoke leteče besede v citiranem članku o nujni spremeni bi sedanega gospodarskega in družabnega reda docela neumestne, zlasti še v kmetškem glasilu.

Druga pa je seveda stvar, če bi se člankar omejil na ono združništvo, ki je kmetovalcu res potrebno in koristno. To so razne živinorejske, mlečarske, strojne in

druge produktivne zadržev, ki imajo ta namen, da okrepe kmetijsko proizvodnjo. Takšne zadržev so v resnici koristne tudi za splošnost in zato niso trgovci nikdar nasprotniki, če je dala država tem zadrževam tudi posebne ugodnosti. Kar je splošnosti v korist, to naj dobiva od splošnosti tudi ugodnosti. Kar pa ni splošnosti v korist, temveč le nekaterim posameznikom, tudi nima pravice do teh ugodnosti.

Kmetovalec ima svojo trdno in skoraj nepremagljivo pozicijo v narodu in zato se mu ni treba lovit za raznimi gesli, temveč opri na svoje koristno in za vse prebitstvo neobhodno potrebno delo more zahtevati to, kar mu gre. Ni se mu treba puščati zavajati od prav nobenih gesel, pa čeprav so zavita v še tako lepo združno obliko. Kmetovalec je sam svoj gospodar!

polih, ki v § 89. izrečno predvideva možnost, da prodaja monopolna uprava sol na debelo po zakupnikih. Brez izpremembe zakona je upravičena bojazen, da bo monopolna uprava tudi pri nastopni zakupni periodi zopet posegla po instituciji zakupnikov, da bi pri natančnem pregledu poslovanja nekaterih zakupnikov morala že davno priti do prepričanja, da ta institucija ni niti v interesu monopolne uprave niti v interesu konsumentov. Z zakupnikom se med konsumente in monopolno upravo vriva posredovalec, ki stvarno ni potreben, ker bi posle, katere opravlja danes zakupnik, lahko veliko točneje in zanesljiveje upravljala finančna kontrola, kateri se pri razdeljevanju soli ne bi moglo očitati, da pri tem v preveliki meri upošteva svoje lastne koristi.

Podpisana Zveza torej konkretno predlaga, da se s finančnim zakonom izpremeni zakon o državnih monopolih tako-le:

a) v § 89. naj se v prvem odstavku črtajo besede: »ili preko zakupca velikoprodajca«,

b) drugi odstavek tega paragrafa in ves § 90. tega zakona naj se črta.

Tečaj za trg. potnike in zastopnike

Zveza trg. združenj priredi poseben tečaj za trgovske potnike in zastopnike. Tečaj je namenjen v prvi vrsti onim, ki se že udeležujejo kot trgovski potniki ali zastopniki, ter onim, ki se mislijo v resnici posvetiti temu odgovornemu poklicu.

Tečaj je nujno potreben, ker se je izkazalo, da nam strokovno res usposobljenih trgovskih potnikov in zastopnikov primanjkuje. Potreba po teh pa je vedno večja, ker tudi hočemo, da tuja podjetja pri nas zastopajo edine domači trgovski zastopniki. Tudi za tuje firme bi smeli pri nas potovati le domači potniki. Ta zahteva pa se more izvesti le, če so domači potniki prav tako dobro kvalificirani kot tuji. Tuje firme in tuja podjetja ne smejo imeti tega izgovora, da ne morejo nastavit naših ljudi, ker da so ti strokovno premalo usposobljeni. Bila bi sramota za nas vse, če bi mogli takšni izgovori obveljati.

Zato pozivamo vse, ki se hočejo posvetiti poklicu trg. potnika ali zastopnika, da se prijavijo kot udeleženci nameravanega tečaja.

Prijave se naj pošljejo na Zvezo trg. združenj, Ljubljana, Trgovski dom.

Napovedujejo se olajšave za izvoz v neklirinske države

»Jugoslovanski Kurir« poroča, da se v Narodni banki proučuje vprašanje, kako bi se olajšal izvoz v neklirinske države. Na pobudo nekaterih gospodarskih krogov se zlasti proučuje vprašanje, da bi se zmanjšal odstotek izvoznih deviz, ki jih morajo izvozniki predati Narodni banki po prisilnem tečaju. Danes morajo izvozniki ponuditi Narodni banki četrtino svojih deviz po tečaju en funt = 205 dinarjev. To izgubo morajo seveda izvozniki vkalkulirati v blago in zato so dostikrat predragi, da na tujih trgih ne morejo z uspehom konkurirati. Sedaj se dela na to, da bi se ta odstotek znižal. Nekaj pripravljenosti se za to na

Tvoja podjetja v domače roke!

Dovoljenja za bivanje treba tuicem preklicati!

Pred meseci so začela oblastva revidirati razna dovoljenja tujecev za bivanje v naši državi. Revizija je bila precej rigorozna in posledica tega je bila, da se dovoljenja niso več obnovila. Bilo bi pa tudi čudno, če bi se obnovila, saj skoraj ni bilo tujecev, ki bi se potrudili, da bi vsaj do neke mere zadostili zakonskim predpisom in pokazali, da spoštujejo interese dežele, v kateri živijo.

Zaradi te revizije so čutili nekateri tujci, ki so bili preplašeni tudi zaradi vedno pogostnejših protizidovskih ukrepov v drugih državah, potrebo, da svoja podjetja čim prej vnovično in spravijo svoj denar na varno. Nehote se je tako nudila našim ljudem prilika, da preidejo številna in dobrodošla podjetja tujecev v domače roke. Da bi se to tudi gotovo zgodilo, je začela Zveza trgovskih združenj zbirati kapital, ki je potreben za odkup teh podjetij. Akcija Zveze je lepo napredovala in vedno več ljudi se je prijavljalo, ki so bili pripravljeni tudi z milijonskimi zneski sodelovati pri tej akciji. Bilo je upravičeno upanje, da bo akcija Zveze uspela že v kratkem času in v velikem obsegu ter da bo velik del tujih podjetij na naših tleh prešel v domače roke.

V zadnjem času pa se je nakrat začelo opazovati, da je prvotna vnaša oblast popolnoma popustila. Dovoljenja za bivanje tujecev se več ne revidirajo in če se pregledujejo, se pregledujejo z največjo obzirnostjo in popustljivostjo. To spremembo so seveda tudi tujci takoj občutili in kako bi je tudi ne, ko pa so nakrat začeli dobivati zopet dovoljenja za bivanje. Zaradi tega spremenjenega postopanja oblasti pa je nastala nevarnost, da vsa akcija za prevzem tujih podjetij po domačinih doživi neuspeh.

Zato apeliramo na oblasti, da lani v jeseni začeto akcijo odločno in do konca izvedejo ter da vsa izdana dovoljenja tujecev pod lečo pregledajo, če so upravičena in utemeljena. Brez ozira na levo in desno, zlasti pa brez ozira na vse naše žalostne slamanate ljudi se mora ta revizija izvesti in veljati sme le naciona-

len in državni interes. Mi imamo množico lastnih ljudi, ki ne morejo priti do pravega zaslužka, ker so zavzeli njih mesta tujci. Dolžnost oblasti je, da naše ljudi štiti in ta zaščita mora biti učinkovita in dosledna.

Dogodki po svetu pa nas tudi uče, da se mora vsak narod pripravljati na to, da v primeru skrajne sile in največje napetosti more sam izdelovati vse, kar potrebuje. Če ni podjetje v naših rokah, potem nismo nikdar varni, da nam v odločilnem trenutku ne škoduje s sabotažo. Na pesek zidamo svojo bodočnost, če ne bomo gledali na to, da smo v resnici gospodarji na svojih tleh. Zato morajo biti podjetja na naših tleh tudi v rokah naših domačih ljudi!

Naši ljudje so znani po svoji dobrobrčnosti in ta dobrobrčnost se oglašja proti tujcem še posebno rada. Dostikrat se ta dobrobrčnost izprevrže celo v pravo hlapčevstvo in v resnici ni redko, da so naši ljudje večkrat tujcem bolj ustrezljivi ko pa svojim najbližjim domačim ljudem. Če se takšno pomanjkanje nezavednosti najde med priprostim ljudmi, je to še do neke mere razumljivo, čisto nemogoča pa mora biti takšna ne-

zavednost pri ljudeh na odgovornih mestih.

Zato se prošnje tujecev za bivanje ali za zaposlitev v naši državi ne smejo presojudati v nobenih sentimentalnih vidikov. Veljati sme le to, kar predpisuje zakon in kar zahteva gospodarski in socialni ter narodni interes naše narodne celote. In če ta interes pravi, da more isto delo ko tujec opravljati domačin, potem za tujece ni mesta. Ni to nikaka mržnja do tujca, temveč zdrav egoizem, ki ga mora imeti vsak narod, če noče propasti. In prav tako ne sme biti nobene obzirnosti, če pravi nacionalni interes, da nam bivanje tega ali onega tujca v naši državi ni potrebno, ker vse njegovo delovanje dokazuje, da se noče prilagoditi interesom našega naroda. Trpeti takšnega tujca v svoji sredi, se pravi zanemarjati lastno varnost, saj nam tak tujec s svojim delom dan na dan pravi, da noče skupnosti z nami, da je proti nam. Če je on proti nam, zakaj bi bili mi zanj?

Zato apeliramo na vse oblasti, da energično in dosledno revidirajo vsa dovoljenja za bivanje ali zaposlitev tujecev v državi in s tem dajo krepko podlago akciji, ki hoče, da so podjetja na domačih tleh tudi v domačih rokah!

Za odpravo
zakupoprodaje soli
Vloga Zveze trgovskih združenj
na finančno ministrstvo

Skoraj na vseh občnih zborih trgovskih združenj so se slišale tudi priitožbe proti sedanemu načinu prodaje soli po zakupnikih. Vedno znova so trgovci zahtevali, da se ta način odpravi. Tako je bil sprejet tak sklep tudi na občnem zboru Zveze trg. združenj. Spoštuječ ta sklep članstva je zato Zveza trgovskih združenj poslala na finančno ministrstvo naslednji predlog:

Po soglasnih sklepkih trgovskih združenj predlaga Zveza trgovskih združenj dravske banovine, da se v načelu spremeni način prodaje

soli v toliko, da se v bodoče sol ne bo več prodajala po zakupnikih, ampak naj bi monopolna uprava otvorila lastna skladišča soli, ki bi jih upravljali organi finančne kontrole. Odpadli naj bi torej dosedanj zakupniki prodaje soli na debelo, ki so pri zakupu na razne načine, ki so monopolski upravi dobro znani, toliko zaslužili, da bi se sol mogla izdatno poceniti, ako bi ta zaslužek prišel vsaj delno v prid konsumentom.

V ta namen bi se moral izpremeniti zakon o državnih mono-

odločilnih mestih tudi kaže. Govori se, da bo vse vprašanje urejeno tako, da bi morali odstopiti izvozniki Narodni banki le 10 do 20 odstotkov svojih deviz, po drugi verziji pa 5 do 25 odstotkov in sicer bi bili za razne predmete določeni tudi različni odstotki. Pripomniti pa moramo, da se to vprašanje šele proučuje in da bi bilo prezgodaj že računati s tem, da bo to vprašanje tako tudi urejeno, pa čeprav bi bilo to edino pravilno.

Pozor, izdajatelji propagandnih publikacij!

Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru sporoča, da je prejela od ministrstva za trgovino in industrijo, odseka za turizem, obvestilo, da morajo biti odzle vse propagandne izdaje, tiskane v francoskem in angleškem jeziku, opremljene s sledečim napisom: francoske: »Imprimé en Yougoslavie«, angleške: »Printed in Jugoslavia«, in to po možnosti na naslovni strani. Ker carinske oblasti nekaterih držav zahtevajo označbo, iz katere naj bi bilo razvidno, da je bila dotična publikacija tiskana v Jugoslaviji, kot pogoj za carine prost uvoz, opozarjamo vse one, ki izdajajo propagandne publikacije, namenjene v inozemstvo, da upoštevajo gornje obvestilo pri izdaji propagandnih prospektov v tujih jezikih.

Zaposlitev delavstva v decembru

V primeri z decembrom 1937. se je število zavarovancev v decembru 1938. dvignilo za 3.869 na 97.459 (61.115 moških in 36.343 ženskih zavarovancev). V primeri z novembrom 1938. pa je število zavarovancev padlo od 101.824 na 97.459, torej za 4.365.

Zdravstveno stanje zavarovancev se je nekoliko izboljšalo ter je padel odstotek bolnikov za 0,18%.

Povprečna dnevna zavarovana mezda se je pri moških dvignila za 1,35 na 27,85 din, pri ženskah pa za 0,87 na 20,26 din ali povprečno za 1,18 na 25,02 din.

Celotna zavarovana mezda se je povečala za 206.800 na 2.438.090 dinarjev.

Najvišje število zavarovancev je bilo doseženo v avgustu 1938., ko je znašalo 104.416, nakar se je vsak mesec znižalo za približno 1 tisoč, v decembru pa za več kot 4 tisoč. Vendar pa ni število zavarovane delavstva padlo v tej meri kot v letu 1937.

Kakor v novembru tako se je tudi v decembru povečalo število zaposlenega delavstva najbolj v tekstilni stroki. V primeri z novembrom pa je najbolj padlo število delavstva, zaposlenega pri gradnjah nad zemljo.

Novi obrazci za vplačila po kliringu s Češko-Slovaško

Narodna banka je izdala naslednjo okrožnico:

»S 1. februarjem 1939 se vplačuje v kliring s Češko-Slovaško na ta način, da se izdajajo nalogi na novih obrazcih, ki jih bodo dobili pooblaščenji zavodi od pristojnih podružnic Narodne banke. Pri tej priliki se Vam dajejo naslednja navodila in pojasnila.

1. Obrazci za vplačila (št. 113 a) sestojijo z štirih listov, od katerih se morajo listi pod št. 1., 2. in 3. poslati Narodni banki, list št. 4 pa obdrži pooblaščenji zavod za sebe.

2. Vsi podatki na obrazcih se morajo vpisati s strojem.

3. Naslov in firma koristnika v Češko-Slovaški morata biti napisana čisto in jasno ter naveden natančen naslov koristnika.

Obrazci so zvezani v knjižice s 50 nalogi ter velja vsaka knjižica 25 din.

Opozarjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

Slovenski trg je bil od nekdaj znan po svoji solidnosti. Ta solidnost se ni kazala le v cenah in v kakovosti blaga, temveč tudi v vsem načinu kupčevanja. Od drugod pa so bile tudi v Slovenijo zanesene metode, ki so bile s to solidnostjo v občutnem nasprotju. Tako so nekatere tvrdke oglašale, da prodajajo blago po 20 in tudi več odstotkov ceneje, samo da izpraznijo zalogo. Dejansko pa to ni bilo res, temveč je bila le vaba za lahkoverne ljudi. Znae pa so tudi nekatere — zlasti tuje tvrdke, ki so vsako leto parkrat paradirale s tem, da so z velikimi inserati oznanjale, kako so čisto poplpljeni v službi odjemalca znižali ceno izdelkov tudi pod lastno ceno. Seveda tudi to ni bilo res, a mnoge je premotilo.

Da bi se te razmere in nesolidnosti odpravile, je izdala banska uprava že dne 25. 4. 1938. na vsa okrožna načelstva in mestna poglavarstva okrožnico, v kateri opozarja na razpis trgovskega ministrstva, ki se glasi:

»Ministrstvu je bilo sporočeno, da se v mnogih krajih države opaža pojav, da oglašajo posamezni trgovci prodajo blaga za 10, 15 pa tudi za 20 odstotkov ceneje od običajnih dnevnih cen za dotično blago in da je ugotovljeno, da taki oglasi niso v skladu z resnico, ampak imajo samo namen, da se dotično blago čim hitreje razproda na drobno. Na ta način se pri potrošnikih, ki zaupajo takim oglašom, ustvarja prepričanje, da se vrši v dotičnem obratu razprodaja, kar pa ni res.

Tak postopek je v nasprotju z izrečno odredbo § 168. zakona o obratih in se kaznuje po § 399, t. 15. istega zakona. Postopek takih trgovcev se mora v onih primerih, ko se mogoče daje tudi neki popust, subsidiirati pod določbo zakona o pobijanju nelojalne konkurence.

Toda tudi kljub takim izrečnim predpisom se ne opaža, da bi pristojne oblasti postopale proti trgovcem v primerih takega oglašanja, marveč se to nemoteno nadaljuje. Da bi se ta običaj, ki se radi vedno bolj širi na škodo tako solidnih trgovcev, kakor tudi potrošnikov, izločil iz trgovskega prometa, se naslov poziva, da izvoli naročiti podrejenim prvostopnim oblastvom, naj v vseh takih primerih najenergijeje postopajo proti takim trgovcem po prej omenjenih zakonskih predpisih.

Opozarjamo ponovno tudi na okrožnico naše Zbornice za TOI, ki je dostavila razpisu ministrstva še naslednja pojasnila.

Po ugotovitvah Zbornice za TOI se krši označeno zakonsko določilo tudi s tem, da se pogosto oglašja razprodaja pod označbami: »odprodaja«, »opustitev zaloge«, »izpraznitev zaloge«, »inventurna odprodaja«, »delna odprodaja«, kar vse predstavlja kršitev označenega določila, četudi se popust pri ceni izrečno ne omenja.

Kar se tiče obetanja popusta po 10 ali več odstotkov, vezanega na določen čas, je kr. banska uprava že v nekaterih primerih potrdila

kazenske razsodbe, ki so takšno dejanje podvajale pod § 32. zakona o pobijanju nelojalne konkurence. Upravno sodišče se je pridružilo stališču kr. banske uprave in je torej to stališče smatrali kot pravno veljavno.

V zvezi s tem opozarjamo še na določilo § 32. zakona o zatiranju nelojalne konkurence, ki pravi:

»Prepovedano je v trgovini ali ob izvrševanju kakšnega dela ali posla gospodarskega značaja zaradi privabljanja potrošnikov obetati ali dajati nagrado v denarju, blagu ali v kakršni koli obliki, in sicer ne glede na to, kako se dobi va ta nagrada, bodisi po sreči, bodisi po neposredni predaji (premiiji). (Torej tudi vse loterijske nagrade so prepovedane.)

Za prepovedane nagrade se ne smatrajo: bonifikacije, ki se dajo v zvezi z rokom dospelosti plačilne obveznosti, kakor tudi cassa seonto, popust pri plačilih v gotovini takoj, udomačeni rabat, udomačeno dajanje daril ob novem letu ali drugih prilikah raznim stalnim potrošnikom ali predmeti udomačene reklame, dodani kupljenemu blagu.

Italijanski lesni izvozni sistem se še ne spremeni

»Internationaler Holzmarkt« objavlja poročilo svojega italijanskega dopisnika pod naslovom: »Italijanski lesni uvozni sistem ostane v prvem polletju 1939. neizpremenjen.«

Poročilo, ki je zelo zanimivo in zlasti poučno za naše preoptimistično gledanje na to stvar, se glasi:

»V zvezi s člankom »Bliznje temeljite spremembe ureditve italijanskega lesnega uvoza« poročam še to-le:

Po pogajanjih, ki so se začela na pobudo tuzemskih producentov v Rimu in so imela namen, da s spremembo dosedanjega uvoznega sistema monopolizirajo lesni uvoz v roke štirih družb, katerih delokrog bi bil razdeljen na štiri cone, moram sporočiti, da je ta načrt do nadaljnjega odložen.

S pristojnega mesta je bilo izjavljeno, da je potrebno po temeljiti proučitvi problema — čigar principi so že ugotovljeni — izdelati še vse podrobnosti. Pogajanja se bodo še v tem polletju nadaljevala.

Za premož in kavo že obstoje take uvozne družbe, ki delajo z zadovoljivim uspehom; lesna trgovina pa je tako komplicirana, da

Za nedovoljeno reklamo je smatrali tudi označevanje znižanja cen v izložbah, tako n. pr. da se prvotna cena prečrta in pod njo zapiše nova znatno nižja cena z besedilom »prej din 120—, sedaj din 60—« itd.

§ 33. istega zakona določa, da so tudi vsi posli po kuponskem sistemu prepovedani ter so pogodbe, sklenjene na ta način, nične.

§ 34. določa kazni v denarju do 15.000 din ali z zaporom do enega meseca.

Pripominjamo še, da je v Ljubljani mestno poglavarstvo že obvestilo združenje trgovcev, da bo v bodoče strogo nastopalo v smislu ministrskega razpisa in zakonskih določil ter uvedlo proti vsakemu kršitelju kazenski postopek. Nobe-nega dvoma ni, da bodo enako postopala tudi okrajna načelstva. Zato naj se vsi trgovci že v lastnem interesu po teh predpisih ravnaajo, a tudi zato, da se z našega trga izloči vsaka nelojalna konkurenca. — Pravi trgovec konkurira svojemu stanovskemu tovarišu le na lojalni način!

je težko ustanoviti tako organizacijo, v kateri bi se mogli na splošno zadovoljstvo spraviti vsi nasprotujoči si interesi v sklad.

Pri lesu moramo upoštevati različnost izvora, individualno specialno potrebo in mnoge druge vidike.

Pri veleuvoznikih moramo pomisliti, da imajo že desetletja dobre zveze z dobavitelji, ki poznajo njihove potrebe in pri dobavah radi upoštevajo njihove posebne želje; važna je tudi okolnost, da z novo osnovano organizacijo narastejo stroški, ki bodo šli v breme kupne cene.

Ta podrobna vprašanja se bodo lahko uredila v bližnjih razgovorih.

Z ozirom na ta položaj je torej pristojna oblast odredila, da ostane dosedanj uvozni sistem še v veljavi za prvo polletje 1939. Istočasno pa je oblast poskrbela, da se bodo interesom v najkrajšem času izdala uvozna dovoljenja.

»Pripis: V Genovi se je radi enotnega postopanja in pospešitve njihovih interesov ustanovil nakupni trust uvoznikov za čezmorski les; trust bo posloval brez ozira na obliko uvoznega sistema.«

Politične vesti

Nemški zun. minister v. Ribbentrop je čestitil novemu zunanjemu ministru dr. Cinciar-Markoviću k imenovanju ter izrazil svoje upanje, da bo še naprej delal za poglabitev jugoslovansko-nemških odnosov. Dr. Cinciar-Marković se je za čestitke brzojavno zahvalil. Maršal Göring je priredil na čast dr. Cinciar-Markoviću v svojem domu obed.

Romunska vlada je izdala proglas, ki predstavlja program vlade. Proglas poudarja, da bo vodil zun. politiko kralj in je s tem njena kontinuiteta zagotovljena. Romunija hoče z vsemi svojimi sosedi živeti v miru ter z vsemi velesilami ostati v tesnem stiku. Zivela bo še nadalje v prijateljskih odnosih z vsemi balkanskimi in podonavskimi državami. Skušala bo tudi doseči prijateljske odnose z Bolgarsko. Proglas vlade govori nato o pravicah narodnih manjšin. Te bodo uživale vse pravice, če bo-

vmesavala v notranje zadeve drugih narodov ter je to že l. 1935. izjavila tudi glede Španije. Vendar pa je Španija tranzitna zemlja za francosko posest v Afriki in zato Francija ne more dovoliti, da bi katera tuja država ogrožala integralnost Španije. Z Vel. Britanijo in Združenimi državami Sev. Amerike bo Francija tudi nadalje vzdrževala najiskrenejše sodelovanje. Nobena teh držav ne more dopustiti nobene hegemonije katere druge države. Na koncu svojega govora je Bonnet pozval vse Francoze, da so edini. — Ko je še govoril Daladier, je senat izrekel vladi z 210 proti 16 glasovom svojo zaupnico.

Nizozemski zunanji minister je govoril v poslanski zbornici o zun. politiki ter med drugim izjavil, da Nizozemska ne bi mogla dovoliti niti eni državi, da bi skozi njeno ozemlje napadla katero drugo državo. Glede odnosa z Nemčijo je izjavil, da želi samo to, da zastopniki nemških lokalnih oblasti ne bi dajali izjav, ki so Nizozemski v škodo.

Italijanska vlada je vpoklicala okoli 60.000 rezervistov tehničnih formacij letnikov 1898—1900. Poslani bodo v Libijo in Tripolitaniijo.

Belgijska vlada je odstopila. Demisijo so izzvali liberalni ministri zaradi imenovanja dr. Martensa, ki je bil med vojno obsojen zaradi dezerterstva na smrt, za člana flamске akademije.

Misija senatorja Berarda v Španiji je popolnoma uspešna. Takoj po zasedbi Katalonije bo gen. Franco pozval vse žene in starce, da se vrnejo v Španijo. Tudi vsi rečni milicniki se morejo vrniti in ne bodo preganjani. Izjema velja samo za one, ki so zagrešili prestopke in zločine, ki se kaznujejo po vojaškem zakonu.

Francoska vlada bo v kratkem priznala vlado gen. Franca, in sicer na podlagi poročila, ki ga je podal senator Berard.

Skupina francoskih generalstabilnih oficirjev je prišla na povabilo gen. Franca v nacionalistično Španijo, da se osebno prepriča, da se niso proti Franciji delale nobene utrube.

Cete generala Franca so zavzele mesto Figueras, ki je bilo deloma porušeno. Zavzele so tudi železniško postajo v Ripollu, kjer so zaplenili 26 vlakov z 200 vagoni vojnih potrebščin. Tovarna Hispano Suisa v Ripolu je bila popolnoma neposkodovana in je mogla obratovanje nadaljevati. Francove cete se bližajo francoski meji. Mejo bodo zasedle samo španske domače cete in niti maroškim četam ne bo dovolil Franco, da bi zasedle mejo.

Nacionalistične cete so prodrle do francoske meje ter na meji pri Perthusu razobesile svoje zastave.

Tudi otok Minorco so že zasedli nacionalisti. Otok je bil s posredovanjem Angležev izročen nacionalistom brez boja. Del republikancev se je umaknil z otoka na angleški krizarki.

Zunanji minister španske republike vlade Del Vayo je dal novinarjem zelo optimistično izjavo, da se bo španska vlada še nadalje borila, ker ima toliko sredstev, da more še dva meseca nadaljevati borbo in ker da je narod zanj. Z druge strani pa se poroča, da je treba smatrati špansko državljansko vojno kot končano in da se bo začel general Mjaha pogajati s Francm.

Francija bo krila velikanske stroške, ki jih ima s preskrbo španskih beguncev, deloma z zaplenjenim orožjem republikancev, deloma pa tudi z zlatim zakladom republikanske vlade, ki je shranjeno v Franciji. Ni pa še gotovo, če bodo s tem kriti vsi ti izdatki Francije.

Sporazum o zamenjavi vojnih ujetnikov in talcev med republikansko in nacionalistično vlado se je začel izvajati.

Madžarski parlament bo v kratkem razpuščen, ker je nastalo med spodnjo in magnatsko zbornico zaradi zakonskega načrta o agrarni reformi ter zakona proti Židom nepremostljivo nasprotje.

Angleška vlada je po poročilu londonskih listov sklenila, da bodo razpisane volitve za spodnjo zbornico za oktober.

Svedska vlada pripravlja zakon o obvezni vojaški službi za vse moške in ženske od 18. do 60. leta.

Agitacijo proti Rooseveltu širijo zlasti člani zloglasne organizacije Ku-Klux-Klan, ki so se zlasti poslavili s svojim barbarskim lincenjem črncev. Ni dvoma, da so na stališče te organizacije vplivali tudi politični vplivi iz Evrope.

Ameriška javnost v glavnem podpira stališče Roosevelta. Vse kritike Rooseveltovega govora niso bile tako močne, da bi dale njegovi politiki drugo smer ali da bi zvođenile simpatije ameriškega ljudstva za Roosevelta.

Za dobavo ameriških letal Angliji in Franciji se je sedaj izjavil tudi senator Norris, ki je s senatorjem Borahom zadnji še živeči senator, ki so nastopili proti udeležbi Amerike v svetovni vojni.

Zasedanja banovinskega turističnega sveta

Trgovci!

Ravnatelj Josip Loos:

Naše ceste in tujski promet

Že med svetovno vojno, še bolj po svetovni vojni se je motorizacija silno razširila. Vse države so hitro spoznale veliko važnost motorizacije in jo z vsemi sredstvi pospeševale, zlasti pa z zboljševanjem starih cest in zidavo novih, avtomobilskih cest. Dobre ceste so nato še pospešile avtomobilski promet, ta pa tujski promet. Turisti so hitro spoznali prednosti hitrega potovanja z avtomobili ter je zato tudi v tujem prometu dobival mototurizem vedno večjo vlogo.

Pri nas smo čez glavo zaposleni z neplodnimi notranjimi vprašanji in smo na naše ceste čisto pozabili. Šele potem, ko so prišli naši sosedje s svojimi lepimi cestami do nas in ko so se tuji avtomobilisti začeli na naših mejah zaradi slabih cest vračati, smo spoznali, kako silno gospodarsko škodo imamo, ker smo ceste tako neusmiljeno zanemarili. Dočim so povsod naokoli modernizirali ceste, so se ceste v Sloveniji celo poslabšale, ker ni bilo niti skromne državne dotacije za vzdrževanje cest. In zato se tajska sezona pri nas ni in ni mogla razviti.

Pred dvema letoma sem tu opozoril na katastrofalne posledice slabih cest za tujski promet ter opozoril tudi na vse druge ovire za razvoj motorizacije pri nas. Poudaril sem dalje, kako gospodarski, turistični, kulturni, socialni in tudi prestižni interesi Jugoslavije zahtevajo, da se vsaj v zadnjem trenutku zgradi velika krožna avtomobilska cesta od Št. Ilje do Ljubljane in Sušaka ter nazaj skozi Karlovec in Zagreb ter Rogaško Slatino do Št. Ilje. Ta cesta bi bila glavna cestna zveza z mednarodnim cestnim omrežjem Avstrije, Nemčije in Italije, a tudi po njih s Češkoslovaško in Madžarsko. Opozoril sem tudi, da je ta cesta daleč najvažnejša in da se mora zaradi nje ustaviti gradnja drugih cest, ker tujec rad spregleda slabše ceste v notranjosti države, če je glavna dovozna in tranzitna cesta dobra.

Javnost je spoznala potrebo izpolnitve cestnega omrežja, začela so se v ta namen ustanavljati društva za ceste in končno so spoznali odločujoči činitelji, da se cestno vprašanje ne more več odlašati. Prvi skromni začetek je bil storjen 1. 1935., ko se je iz enomilijardnega posojila določilo 576 milijonov din za modernizacijo cestnega omrežja.

Takoj pa je bilo jasno, da ta vsota niti zdaleka ne more zadoštevati. Zato je bila izdana uredba o drž. in banovinskih cestnih fondih, iz katerih naj bi se financirala cestna dela. Hkrati je bila objavljena tudi nekaka

Šestletka za ceste,

po kateri naj bi se v Sloveniji napravile te ceste:

1. Ljubljana—Bregana 119 km (ceste Ljubljana—Beograd),
2. Ljubljana—Podkorensko sedlo 92 km,
3. Ljubljana—Planina 45 km,
4. Ljubljana—Celje—Maribor 178 km,
5. Ljubljana—Sušak (do banovinske meje) 50 km.

Prva pomanjkljivost tega načrta je, da ni predvideval ceste Maribor—Ptuj—madžarska meja (68 km) in modernizacije ceste Maribor—Dravograd (65 km).

V vsem programu je torej za Slovenijo predvidena le moderni-

* Zaradi pomanjkanja prostora smo se morali omejiti le na glavne misli referata.

zacija ali izgradnja 444 km drž. cest, kar je silno malo, ker je v Sloveniji le 13% drž. cest, dočim jih je v primorski banovini 38, v žetski pa celo 42% vseh cest. Slovenija je torej bila nezadostno upoštevana.

Se bolj pa je vidno zapostavljenost Slovenije v finančnem pogledu. Za sodobno ureditev cest v Sloveniji bi bilo treba najmanj 700 milijonov din. A modernizacija cest bi bila tudi v državnem interesu, ker gredo skozi Slovenijo vse najkrajše in najugodnejše tranzitne zveze med Italijo in Mažarsko, Nemčijo in Italijo. Poleg tega so v Sloveniji tudi vhodna vrata v Jugoslavijo in tudi tega prestižnega ozira ni spregledati. Vrh vsega pa je Slovenija v zadnjih dveh desetletjih tudi toliko že dala državi, da more sedaj upravičeno zahtevati, da se ji da vsaj minimum tega, kar potrebuje.

A tega s šestletko ne dobi! Za ceste po tej šestletki v dolžini 444 km je predvidenih le 209 milijonov din, ki ne zadostujejo niti za dela, navedena v šestletki. Nujno je, da se ta kredit zviša na 700 milijonov din in da se doba, v katerih se bodo ta dela napravila, skrajša od 6 na 3 leta!

Cesta Subotica—Beograd—bolgarska meja je sicer tudi važna, toda v tujko-prometnem oziru—in ta je glavni za takšne ceste—se ne more niti primerjati s cesto od Št. Ilje skozi Ljubljano do italijanske meje in do Sušaka. A za to manjpomembno transversalko

se je izdalo že 415 milijonov din. Zaradi vsesplošne važnosti ceste Št. Ilje—Planina in Sušak bi se tudi ta cesta morala izločiti iz rednega banovinskega programa ter se ta cestna dela posebej financirati.

Vrhu vsega pa bi bila transversalna cesta v Sloveniji rentabilna, dočim o oni na bolgarsko mejo ni mogoče tega trditi.

Moturizem zavzema danes 70 do 80% vsega tajskega prometa in zato je treba cestno vprašanje rešiti!

Nato je poudaril referent še nujno potrebo, da se

poskrbi za red na naših cestah.

Često prihajajo pritožbe od naših in tujih avtomobilistov in njihovih organizacij zaradi popolne nediscipliniranosti domačih voznikov in pešcev. Priznati moramo, da se je stanje nekoliko zboljšalo, odkar je bila vpeljana motorizirana kontrolna služba, ki jo opravlja za bivšo ljubljansko oblast policijska direkcija v Ljubljani, za bivšo mariborsko oblast pa predstojništvo mestne policije v Mariboru. Vendar pa se ne le kmetiški prebivalstvo in podeželski vozniki, ampak tudi kolesarji in pešci še vedno premalo brigajo za cestno policijski red. Vozijo po napačni strani in ponoči brez predpisanih luči, se ne ozirajo na signale, kar ima za posledico ne samo zadržavanje prometa in nevoljo avtomobilistov, ampak tudi

občutno ogroža varnost prometa na naših cestah ter je ta malomarnost povzročila že mnogo nesreč posebej tujim avtomobilistom, ki so vajeni večje discipline v cestnem prometu.

Nujno potrebno bi bilo, da se spremenijo trenutno veljavni predpisi, po katerih morajo nadzorni organi, ki vršijo z veliko požrtvovalnostjo in z dobro voljo svojo težko in odgovorno službo, vsak prestopke javiti pristojnemu sreskemu načelniku oz. policijski oblasti. Reforma je tu nujno potrebna. Šele takrat, ko bodo kontrolni organi takoj na kraju samem kaznovali z denarno kaznijo vsaj navadne prestopke, ki niso povzročili hujših nesreč, lahko res pričakujemo zboljšanje varnosti na naših cestah. Mnogo grešijo tudi otroci in mladina ter bi bilo nujno potrebno, da bi se tudi v šolah in ob vsaki primerni priliki otroci pogostoma poučili o predpisih cestno policijskega reda in opozorili na koristi, ki jih ima vse gospodarstvo od turizma.

Znano je, da ima Slovenija izredno mnogo kolesarjev, posebno v okolici naših glavnih mest in večjih industrijskih krajev. Ti kolesarji vozijo dostikrat silno ne previdno in še bolj ogrožajo varnost cestnega prometa. Nujno je potrebno, da se uredijo vsaj v naših glavnih mestih in njih okolici posebne kolesarske steze, saj plačujejo kolesarji občutne takse ter lahko upravičeno pričakujejo, da se vsaj ta denar uporabi za njih varnejšo in mirnejšo vožnjo.

Končno je referent ravnatelj Loos predložil na podlagi svojih izvajanj 10 resolucij, ki jih je banški turistični svet soglasno odobril.

Zakaj bi kupovali izdelke tujih ttrdk, če so izdelki domačih ttrdk ravno tako dobri ali pa še boljši. To velja še posebno za žitno kavo. Domača pražarna »Slast« je prinesla na trg novo sladno kavo »Slast Ekstra«, ki jo smemo po kvaliteti in okusu primerjati med najboljšo. Poleg tega pa nudi trgovcem tudi boljši zaslužek. Naj bi poskusil vsak trgovec naročiti vsaj nekaj kilogramov za poskusnjo »Slast Ekstra«. Preden smo to priporočilo izdali, se je več sotrudnikov našega upravnštva po preizkušnji prepričalo, da je »Slast Ekstra« res izvrstnega okusa in vonja. Zato zamoremo cenj. trgovcem najbolje priporočati, da tudi oni poskusijo s to izvrstno sladno kavo. Zadovoljni boste vi in vaši odjemalci z dobro kvaliteto in z zavestjo, da krepite z nakupom domačega izdelka tudi narodno gospodarstvo.

ostrijo nadzor nad odtočnimi vodami premogovnikov oz. industrijskih podjetij ob Savi, Savinji, Sori in drugih vodah v smislu določil vodopravnih zakonov.

4. Kraljevska banska uprava izvoli sreska načelstva in higienski zavod opozoriti na brezobzirno in trajno izvajanje pravilnika o nadzoru nad odtočnimi vodami naselij in industrijskih in obrtnih podjetij. Po tem pravilniku morajo imeti vse motnje, povzročene z odtočnimi vodami, v razvidu prvostopna oblastva občne uprave, ki morajo te motnje prijavljati zaradi pregleda higienskemu zavodu.

Dalje izvoli kraljevska banska uprava prvostopna vodopravna oblastva opozoriti na točno in strogo izvajanje zakona o sladkovodnem ribarstvu od 20. septembra 1937.

5. Vodopravna oblastva naj z vso strogostjo zakona postopajo proti onesnaževalcem voda po kazenskih določilih vodopravnih zakonov, zakona o sladkovodnem ribarstvu in pravilnika o nadzoru nad odtočnimi vodami naselij in industrijskih in obrtnih podjetij.

6. Kraljevska banska uprava izvoli naročiti vodopravnim oblastvom prve stopnje, da obravnava z največjo pospešenostjo vse zadeve, ki se tičejo onesnaževanja voda in vabijo kot interese k vsem vodopravnim komisijam, ki so v zvezi z onečiščenjem voda v turističnih krajih, tudi turistične odbore prizadetih občin, pristojno tujkoprometno zvezo in krajevno olupševalno in tujsko prometno društvo.

Ti predlogi, ki so nujni radi zaščite čistote naših voda in njihove favne in radi ohranitve mnogih turističnih krajev, nikakor niso naperjeni proti premogovnikom in industriji, kajti pri današnjem stanju tehnike in oziraje se na notorično ugoden gospodarski položaj prizadetih podjetij ne bo težko predpisati tem podjetjem takih naprav, ki bodo preprečevale onesnaževanje naših voda.

Ravnatelj Ivo Šubic:

Onesnaževanje rek po industrijah

Onesnaževanje naših rek po premogovnikih, usnjarnah in drugih industrijah žal krepko napreduje. Že dvakrat sem na tem mestu opozoril na katastrofalne posledice teh pojavov. Ugotovil sem, da nekateri premogovniki in industrije trdovratno prezirajo vodopravne predpise in sistematično rušijo dolgoletna prizadevanja in velike napore države, banovine in tujkoprometnih organizacij, ki se trudijo iz Slovenije napraviti odlično urejeno tujsko prometno pokrajino, ki naj bi prinesla prebivalstvu novo blagostanje in boljšo bodočnost.

Sava in Savinja sta dobili še tretjo družico, katero sem še na lanskem zasedanju banovinskega turističnega sveta hvalil kot bistro vodo, t. j. Soro, ki je v bližini Medvoda tudi neverjetno onečiščena.

Sava se ni prav nič izpremenila; od Jesenic do Kranja in Hrastnika in do Zagreba naprej sliči rjavi brozgi. Savinja pa je bila kljub energičnim korakom mestne občine celjske in spomenici, sklenjeni v izredni seji mestnega sveta celjskega dne 9. julija 1937, tudi v preteklem letu, ko je bila kopalna in tajska sezona na višku, tako onesnažena od premogovnikov in pokrita s strupenimi penami, povzročenimi od usnjarske industrije, da se je mestni svet celjski v znak protesta in radi dosege odpomoči dne 9. avgusta 1938. ponovno sestel k izredni seji, v kateri je sklenil energično spomenico, v tej akciji že tretjo. Zahteval je od vodopravnih oblastev temeljito remediuro. Kljub temu pa je bila in je Savinja pogosto še vedno črna oz. umazana in gosto kalna

od premogovnikov in na njeni površini smo opazili in vidimo še vedno velike belorjavkaste pene. Naše nekdanje tako kristalno čiste reke, naš ponos in pogoj za napredek v turističnem pogledu, so se torej izpremenile v neokusne brozge in naši sloviti vodni favni grozi popoln pogin.

Škoda, ki jo napravljajo premogovniki in druga industrija z onečiščenjem naših voda, je tako notorična, da je odveč o njej tu ponovno razpravljati. Zato prihajam samo s konkretnimi predlogi, ki naj se z vso pospešenostjo in odločnostjo in strogostjo izvedejo oz. izvajajo, da bo naše vodovje zopet čisto, da rešimo našo favno popolnega pogina in ne upropastimo najlepših turističnih krajev Slovenije:

Dr. Josip Pretnar:

Železniške olajšave

Z uvedbo tako zvanih weekend-voznikov po polovični ceni od sobote opoldne čez nedeljo do ponedeljka opoldne se je od 1. 1936. dalje izredno poživil tujski promet. Porast frekvence potnikov je znatno koristil železniški upravi sami, mnogo pa tudi tujkoprometnim krajem, ker se je znatno dvignil dotok izletnikov. Za razvoj planinstva in smučarstva je bila uvedba weekend-voznikov še posebne važnosti, ker je omogočala v poletnem času krajše ture v gore preko nedelje, v zimskem času pa poset raznih smučskih predelov.

Izkazalo pa se je, da je odred-

ba o weekend-voznikih pomankljiva, ker velja samo za nedelje, ne pa tudi za praznike ali za dneve, ko je z nedeljo zvezan kak praznik.

Že na lanskem zasedanju banovinskega sveta smo prosili, da se ta nedostatek odpravi. Toda zaman. Za razlog, da se želji po analognih voznih olajšavah za praznike, kakor veljajo za nedeljske izlete, ni ustreglo, je pa železniška uprava navajala, da so v poedinah pokrajinah naše države radi praznikov raznih veroizpovedi take razlike, ki onemogočajo izvedbo.

Ta razlog pa ne drži. Weekend-

karte se morejo namreč praktično izkoristiti samo na sorazmerno majhne razdalje, ker veljajo samo od sobote opoldne do ponedeljka opoldne. Popolnoma gotovo je, da se z weekend-kartami ne bo nihče vozil iz Vojvodine ali Bosne v Slovenijo, ker je čas za izlet prekratek. Praktično se torej že z ozirom na kratek čas veljavnosti weekend-voznikov omejujejo weekend-izleti samo na ožji okoliš do največ 100 km. Iz tega pa tudi sledi, da se taka potovanja omejujejo praktično na okoliše poedinih železniških direkcij. Pa tudi v primeru, da gre za izlete v krajih ob mejah okolišev poedinih

direkcij, smatramo, da ne more biti nikakih nepremostljivih težkoč. Če pa bi take le obstajale, tedaj to ne more biti zadosten razlog, da bi se weekend-voznice za praznične dneve ne mogle uvesti vsaj v okoliših onih železniških direkcij, kjer to potrebe prebivalstva nujno zahtevajo in kjer uvedba olajšav ne zadene tudi na nikake nepremostljive tehnične težkoče.

Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta smo predložili tudi predloge za izpremembo, oz. dopolnitev § 11, in 11.a železniške potniške tarife glede železniških vozniških olajšav, ki je stopila v veljavo s 1. aprilom 1938. V teh predpisih so se dovolile ugodnosti polovične vozne cene po železnici pod pogojem, da znaša bivanje v dotičnem letoviškem kraju najmanj deset dni in da se je potnik vozil na razdaljo nad 200 km. Opozorili smo na nevezdržnost te omejitve, ker večina ljudi nima denarja za daljša potovanja, brez ugodnosti polovične vožnje pa sploh ne more na počitnice. Ni nam bilo sicer mogoče zbrati potrebnega statističnega gradiva, ki bi pokazalo v številkah, v kako veliki meri je zvišanje predpisane prevozne kilometrine bilo vzrok, da se potovanja niso izvršila. Vendar pa številne pritožbe iz najrazličnejših krajev in slojev jasno kažejo, da je imelo povišanje predpisane kilometrine na razdaljo nad 200 km za posledico, da veliko število rodbin ni potovalo na letovišča, ker bi jih preveč stala prevoznina po železnici. Železniška uprava je zaradi tega sama trpela znatno škodo, ker je padla frekvenca vlakov, občutno škodo pa so trpeli tudi letoviški kraji, zlasti manjši podeželski, ki so bili navezani na poset manj imovitih letoviščarjev.

Zakaj se našim predlogom, da bi se znižala predpisana razdalja 200 km na 50 km, niso upoštevali, nam ni znano.

V zvezi s tem predlogom se je lansko leto opozarjalo tudi na drugo pomanjkljivost železniške potniške tarife, da mora namreč daviti letoviščar najmanj deset dni v enem in istem kraju. Samo za primorske kraje se je dopuščala izjema, da se seštejejo dnevi bivanja v različnih krajih, ako letoviščar potuje z ladjo iz enega mesta v drugo. V takih primerih se je štel tudi čas potovanja z ladjo.

Navajali smo, da se v planinskih krajih letuje zelo pogosto tudi na ta način, da turist hodi po gorah, kar traja več dni, nekaj dni pa se zadržati tudi v kakem kraju v dolini. Predlagali smo, da se za taka planinska letovanja dovolj analogna izjema, kakor velja za letovanja v Primorju. Tudi teh predlogov železniška uprava dosedaj ni upoštevala.

Cast mi je predlagati, da skupščina banovinskega turističnega sveta sklene, da se ponovno store pri ministru za promet primernej koraki, da se ustrezne naslednjim željam prebivalstva:

1. Ugodnosti za nedeljske izletnike naj se razširijo tudi na izletnike ob praznikih ali v primerih, če je praznik zvezan z nedeljo. Ako se to ne da izvesti za vso državo, naj se izvede vsaj v okoliših onih direkcij drž. železnice, kjer tehnično ne bi bilo težkoč, zlasti pa v območju direkcij državnih železnice v Ljubljani in Zagrebu.

2. Ugodnosti polovične voznine za letoviščarje naj se dovolijo že v primeru, če razdalja železniške vožnje presega 50 km. Za turiste, ki svoje bivanje v nekem okolišu uporabljajo za planinske ture in tako prehajajo iz enega kraja v drugega, naj se dovolijo olajšave pod analognimi pogoji kakor v Primorju ter prizna kot izkazilo bivanja tudi potrdilo oskrbnistev planinskih in smučarskih koč in domov.

Naročajte »Trgovski list«!

Preskrba Italije s pogonskimi sredstvi

Slaba točka italijanske avtarkije

Ko se je za časa etiopske vojne govorilo, da se bodo sankcije razširile tudi na dobavo zemeljskega olja in njegovih derivatov Italiji, je Italija izjavila, da bi smatrala to za casus belli, za vzrok vojne. S tem je Italija sama najbolj zgovorno priznala, kako odločilne važnosti je zanjo preskrba s tekočim gorivom.

Od takrat pa do danes je ostalo za Italijo vprašanje preskrbe s tekočimi gorivi enako pereče. Večjih ležišč nafte Italija nima. Tudi nima niti približno enakih ležišč rjavega premoga ko Nemčija, da bi mogla v večji meri pridobivati sintetični bencin. Zemeljskega plina ima enako Italija tako malo, da je vsako večje izkoriščanje nemogoče. Asfaltna ležišča Italije se cenijo na 900 milijonov ton. Po današnjem postopku je mogoče pridobiti iz asfalta 6-7% olja. Pri proizvodnji 350.000 ton v l. 1937. se je moglo proizvesti le 25.000 ton nafte oziroma 15.000 ton bencina. To pa je mnogo premalo. V Toskani nameravajo podjetje, ki naj bi pridobivalo iz rjavega premoga po 100.000 ton bencina, se niti ni začelo zidati. Končno se je pričakovala pomoč še iz alkoholne proizvodnje. V ta namen se je tudi v večji meri gojila sladkorna repa, toda na drugi strani se je izkazalo, da bi ta proizvodnja zahtevala zelo povečan uvoz tujega premoga. Tudi tu se je izkazalo avtarkično gospodarstvo znova kot začaran krog.

Edini vir za nafto ima danes Italija v Albaniji. Ker se smatra, da Italija Jadransko morje obvlada, velja tudi albanska nafta kot domač proizvod Italije. V resnici se je Italiji posrečilo, da je dvignila proizvodnjo albanske nafte od 2500 ton v letu 1934. na 100.000 ton v letu 1937. V Italiji upajo, da bo dalo leto 1938. še ugodnejše rezultate. Zaradi večje proizvodnje albanske nafte je Italija dvignila letno kapaciteto obeh novih rafinerij v Livornu in Bariju na po 120.000 ton, a tudi pristaniške naprave za prevzem albanske nafte so bile tako povečane, da morejo z lahkoto prevzeti na leto po 300.000 ton nafte. Toda Albanija krije še danes samo 7% približno 1,4 milijona ton velikega italijanskega uvoza surovega olja. Celo za mirno dobo ni ta številka velika.

Italija je torej glede gonilnih sredstev še za več ko 90% odvisna od tujine. Zaradi silnih avtarkičnih naporov se je položaj Italije glede preskrbe s tekočimi gorivi nekoliko zboljšal. Leta 1932. je uvozila Italija še 350.000 ton bencina, leta 1937. le še 260.000, za leto 1938. pa so bila izdana uvozna dovoljenja le za 41.000 ton. Že v prvih 11 mesecih leta 1938. pa je dejansko uvozila Italija nad 90.000 ton. Ni pa izključeno, da je šel del te nafte v skladišča.

Še težji je položaj Italije glede težkih gonilnih sredstev.

Doslej se Italiji še ni posrečilo z rafinerijo uvoženega surovega olja kriti v enaki meri svojo potrebo. Letno potrebuje Italija 2.100.000 ton težkih tekočih goriv, domača proizvodnja pa doseže komaj 600.000 ton, da ostane primanjkljaj 1½ milijona ton. Ta številka pa je v resnici mnogo večja, ker tu niso upoštevane potrebe trgovske in vojne mornarice, ki se cenijo v mirnem času na 800 tisoč ton. Že v mirnem času bi torej morala uvoziti Italija ne dobi manj ko 2 milijona ton težkih tekočih goriv.

V bencinski proizvodnji je položaj Italije nekoliko ugodnejši, ker se je znatno dvignila proizvod-

nja bencina v italijanskih rafinerijah. Toda tudi tu niso vštete potrebe italijanske vojske, zlasti letalstva. Iz albanske nafte pa se doslej še ni posrečilo izdelati bencin, ki bi bil dober tudi za letala. Zračna sila Italije je torej še vedno odvisna od uvoza dobrega bencina.

A tudi devizno-tehnično ni bila avtarkija popoln uspeh. Res je padel bencinski uvozni delež na celotnem italijanskem uvozu od 83% v letu 1932. na 9% v letu 1938. Toda na drugi strani se je uvoz zemeljskega olja in njegovih derivatov dvignil od 1,5 milijona ton v letu 1932. na 2,5 milijona ton v letu 1938. Razvrednotenje lire, višje cene za surovine ter podražitev italijanskega uvoza zaradi prisilnega gospodarstva so povzročili, da se je uvoz zemeljskega olja ter njegovih derivatov po vrednosti povečal od 339 na 780 milijonov lir. Leta 1932. so bili nabavni stroški za eno tono 204 lire, danes pa je v ta namen potrebnih 312 lir.

Italija je še vedno navezana na uvoz.

Italijanske rafinerije bi mogle sedaj na leto predelati približno 1,6 milijona ton surovega olja, to so tri petine italijanske potrebe (potrebe trgovske in vojne mornarice ter letalstva niso pri tem vštete). Če bi se ta kapaciteta italijanskih rafinerij mogla v celoti izkoristiti, kar se pa danes ne dogaja, bi dobili glede kritja italijanske potrebe na tekočih gorivih nasledjo sliko:

1,6 milijona ton surovega olja bi bilo treba uvoziti, da bi se krile tri petine italijanske potrebe na derivatih. Poleg tega bi bilo treba uvoziti 800.000 ton tekočih goriv za mornarico ter še neznane

količine za potrebe italijanskega letalstva. Italija je torej že danes odvisna od tujine za približno 3,5 milijona ton nafte in njenih derivatov. Albanska proizvodnja nafte v višini 100.000 ton je le kaplja v morje.

Vojaško-gospodarsko je važno, iz katerih dežel bi mogla kriti Italija to potrebo. Danes dobiva Italija iz U.S.A. in iz Iraka okoli 70% vse svoje potrebe, dočim dobiva gorivo, olje za diesel-motorje iz Romunije, osrednje Amerike in Irana. Značilno je, da dobave Romunije nprestanastejo. Razlog bo v tem, ker bi mogla Italija v primeru vojne dobivati petrolej po suhem edinole iz Romunije.

Koliko se potrebuje v vojni — ne ve nihče

Vse te kalkulacije pa postanejo brezpredmetne, kakor hitro izbruhne vojna. Niti znanje učinkovite italijanske zračne sile ne bi moglo dati jasne sodbje. Predvsem manjkajo izkušnje, ker etiopska in španska vojna ne moreta biti nobeno merilo. Prej bi se moglo sklepati iz nemške mobilizacije proti Češkoslovaški in Avstriji, ki pa je v nekaj dneh povzročila pomankanje za privatno porabo. In vendar je šlo tu le za delno mobilizacijo, dočim se zračne sile sploh niso uporabile. Ve se pa tudi to, da bi se v primeru vojne zasebna vozila mnogo bolj uporabljala, kakor se uporabljajo v mirnem času.

Vse je odvisno torej od tega, kakšne rezerve ima katera država. A tudi v tem pogledu manjka jasnih podatkov in preskrba Italije s pogonskimi sredstvi ostaja za italijansko avtarkijo še nadalje najtežji problem.

s pretiranimi davščinami uničujemo sami svojo industrijo

Pod vplivom nekdanjih demagoških gesel se je v naši javnosti udomačilo mnenje, da se morejo nalagati industriji vedno nova bremena. Industrija lahko plača, tako se je govorilo in obično so kar tekmovali, katera bo bolj pritisknila industrijo. Sedaj pa se je izkazalo, da je bilo to mnenje silno napačno in da preveč z davščinami obdarjene industrije beže v druge kraje, kjer ni davčnih pritiskov na industrijo tako velik, ali pa morajo ustavljati ali zmanjševati obratovanje. Če pa industrija ne dela, nastaja brezposelnost in namesto dobička imajo kraji, ki so naložili industriji preveč bremen, izgubo. Ne vlada pa samo pri nas to zmotno mnenje, da prenese industrija vsako breme, tudi v drugih delih države so v isti zmoti in tudi odločujoči činitelji v naši oficialni gospodarski politiki delajo to napako. Tako na pr. je naložila država velikansko trošarino na cement in ga s tem silno podražila, pa čeprav je država sama eden največjih potrošnikov cementa. Poleg tega pa je država tudi v največji meri interesirana na tem, da je cement poceni, ker je v tem pogoj oživiljena stavbena delavnost v državi. Od tega pa je v prvi vrsti odvisno zboljšanje gospodarstva.

Toda vse to se ni upoštevalo in posledice se sedaj kažejo. Na zadnji seji splitske zbornice se je obširno govorilo o nazadovanju cementne industrije v Dalmaciji, ki je glavna industrija te dežele. L. 1935. so cementne tvornice izvozile še pol milijona ton cemen-

ta, l. 1938. pa samo 205.000 ton. Pa še ta izvoz bi izostal, če ne bi bilo Južne Afrike in če se ne bi izvrševala v Singapuru velikanska utrdbeni dela. Tvornica cementa »Split« ima dnevno kapaciteto 105 vagonov cementa, lani pa ni povprečno na dan izvozila niti 20 vagonov. Zelo trpe cementarne v Dalmaciji, ker sta se v zadnjih letih uvedli poleg horendne državne trošarine še banovinska in občinska trošarina na cement, na električni tok, posebne takse na premog itd. Izvozniki boksita morajo plačevati 5 din banovinske trošarine na boksit, dočim v drinski banovini, ki tudi proizvaja mnogo boksita, te trošarine ni. Posledica tega je, da postanejo dalmatinske cementarne nekonkurenčne!

Banovinska trošarina ubija tudi tvornice sardin, ki izvažajo 95% vseh svojih izdelkov iz Dalmacije. Tako prevelike davščine onemogočajo industrijam, da bi poslovale in uspešno konkurirale s tujimi tvrdkami. Kako dolgo bo še trajala ta kratkovidna politika slepega obremenjevanja industrij?

Velesejem v Plovidvu

Trgovinski muzej obvešča, da bo velesejem v Plovidvu od 10. do 23. aprila t. l. Velesejma se bo udeležila oficialno tudi naša država. Za razstavljalce na velesejmu pridejo v poštev v glavnem sledeči proizvodi: stroji, strojni deli, aparati, instrumenti, motorizirana prevozna sredstva, avtomobili, tovorni avtomobili, traktorji, motocikli, bicikli i. dr.

Denarstvo

Nova ocenitev zlate podloge Angleške banke

Od leta 1816. dalje je Angleška banka računala svojo zlato podlogo vedno po istem tečaju: po 85 šilingov za unčo finega zlata. Rešnična cena zlata pa je bila mnogo večja ter se je zadnje čase gibala med 148 in 149 šilingov za unčo. Zlata podloga Angleške banke v višini 126,7 milijona funtov je bila torej v resnici vredna 221 milijonov funtov.

Sedaj je Angleška banka sklenila, da bo izkazovala vrednost svoje zlate podloge po njeni dejanski težni vrednosti. Banka bo s tem dosegla knjižni dobiček v višini skoraj 100 milijonov funtov. Zlato kritje banke se s tem poveča od 27-25 na 47,5 odstotka. Istočasno se zniža obtok z zlatom nekritih bankovcev od 400 na 300 milijonov funtov. Bodoča kolebanja v ceni zlata bodo izravnanja s transferom med Angleško banko in britanskim valutnim fondom.

Angleški funt je bil že dolgo pod tečajnim pritiskom ter je moral držati njegov tečaj valutni fond. Z zlatom je moral kupovati funte. Spekulacija je bila stalno proti funtu, tuji kapital pa je odšel iz Anglije v USA. Tudi stroški za oboroževanje so stalno rasli. Enako se je večal uvozni presežek. Padali pa so tudi dohodki angleških investicij v tujini. Vse to je privedlo, da je bilo prodanih v začetku letošnjega leta valutnemu fondu približno 200 milijonov funtov po stari pariteti ter je ta narasel na 440 do 450 milijonov funtov, zlata podloga Angleške banke pa padla na 126,7 milijona funtov.

Splošno se vidi, da zaradi nove ocenitve zlata ne bo prišlo v Angliji niti do valutne niti do kreditne inflacije. Novi sklep Angleške banke je le logični zaključek razvoja, ki se je odigral vsa zadnja leta, pa čeprav pomeni z ozirom na stoletno tradicijo Angleške banke skoraj reakcionarno dejanje.

Kakor se poroča iz Londona, se bo knjižni dobiček banke porabil za oboroževanje.

Zlato se bo na novo ocenjevalo vsako sredo. Spodnja zbornica je predložila zakonski načrt že sprejela v drugem branju.

Možnost inflacije v Nemčiji?

»News Chronicle« ter tudi nekateri drugi angleški listi poročajo, da je Reichsbanka dala natisniti za 4 milijarde mark bankovcev, oziroma da je povečala njih obtok za to vsoto, odkar je dr. Schacht zapustil zavod. V komentarjih pravijo listi, da je treba to smatrati kot začetek inflacije v Nemčiji. Vest pa je treba sprejeti še z rezervo.

V Romuniji bodo smele v bodoče pooblašene banke nakazovati plačila v tujino le, če imajo za vsako nakazilo posebno dovoljenje Romunske narodne banke. To dovoljenje pa se dobiva le za nekatere posle.

Madžarska narodna banka bo izplačala po dotaciji pokojninskega in rezervnega fonda s po 5% letnega dobička 6,5 odstotno dividendo, t. j. 6,5 zlate krone od delnice ali 753 penga.

Švedska narodna banka je kupila zlata za 11,3 milijona K ter je s tem njena zlata podloga narasla na 593,7 milijona kron, poleg 135,5 milijona kron zlata, ki je deponirano v tujini.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju neprot. trgovca z mešaním blagom Frana Župevca v Ljubljani. Konkurni sodnik dr. Vračko, upravnik mase dr. Švigelj. Oglašitveni rok do 4. marca. Ugotovitveni narok dne 16. marca ob 10. uri.

Davčni svetovalec

Plače poslovdij, ki so hkrati družbeniki

J. N. v R. Vprašate, če se plače uradnikov družb, ki so obenem člani upravnega odbora družbe, prištejejo k čistemu dobičku družbe in obdačijo s pridobitino, ali pa se odbijejo od čistega dobička in od njih plača uslužbenški davek.

Odgovor: V tej zadevi je razsodilo upravno sodišče na podlagi konkretnega primera takole:

»Neka družba z o. z. ima poslovodjo, ki prejema za svoje delo ustrezajočo plačo. To plačo pa je davčna uprava prištelila k čistemu dobičku družbe z o. z. Družba se je temu uprla s pritožbo na reklamacijski odbor, ki pa je pritožbo zavrnil. Proti tej odločbi se je družba pritožila na upravno sodišče, katero je odločilo v korist družbe dobesedno tako-le:

V upravnem spisu ni nobenega podatka, v katerem bi bilo razvidno, da je poslovodja družbenik tožeče stranke. Le ta pa to okolnost zanika v upravnem sodni tožbi. Zato bo treba s pogodeno družbeno pogodbo in s poizvedbami pri pristojnem trgovinskem sodišču predvsem ugotoviti, ali je poslovodja X. družbenik tožeče stranke ali ne. V primeru, da se bo ugotovilo, da poslovodja X. sploh ni družbenik tožeče stranke, je stališče toženega oblastva že iz tega razloga nevzdržno.

Ako pa se bo potrdila domneva toženega oblastva, da je poslovodja X. hkrati tudi družbenik tožeče stranke, se bo moralo še nadalje ugotoviti, če dejansko obstoji zatrjevano službeno razmerje. Ta dokaz mora seveda doprinesiti tožeča stranka. Tak dokaz bi bil po mnenju upravnega sodišča n. pr. doprinesen z dejstvom, da je službeno razmerje utemeljeno s pismenim pravnim aktom (n. pr. v družbeni pogodbi sami, ali s posebno sl. pogodbo), in da se izplačujejo prejemki poslovodji X. kot poslovodji tožeče stranke kakor drugim uslužbencem iz kosmatih dohodkov podjetja.

V primeru, da tožeča stranka dokaže nesporno obstoj službenega razmerja med njo in družbenikom-poslovodjo X., ni nobenega zadržka, da se plača slednjega smatra kot odbitna režijska postavka v smislu čl. 54., točka 3. zakona o neposrednih davkih, dasi je imenovan sočasni družbenik tožeče stranke. Pač pa je njegova plača, ki jo prejema kot poslovodja, potem zavezana uslužbenškemu davku.

Če pa tožeča stranka obstoja službenega razmerja ne bi mogla dokazati, spadajo prejemki družbenika-poslovodje X. kot poslovodje sicer v davčno osnovo pridobitine, niso pa v tem primeru zavezani uslužbenškemu davku.

Zunanja trgovina

Jugoslovanska delegacija se je začela v Berlinu pogajati za ureditev trgovinskega in plačilnega prometa med Jugoslavijo in Nemčijo. Zlasti gre za vprašanje stabilnosti tečaja nemške klirinške marke. Rešitev tega vprašanja zavisi v veliki meri od Nemčije, če bo namreč zmanjšala uvoz onega blaga, ki ni niti pod jugoslovansko izvozno kontrolo niti ni kontingentirano.

Automobilov smo uvozili lani 3030, predlanskim pa 2396. Po vrednosti je uvoz osebnih avtomobilov narasel od 57,6 na 86,6 milijona din. Uvoz tovornih avtomobilov se je povečal od 821 na 1325, ali po vrednosti od 48,4 na 72,2 milijona din. Največ avtomobilov smo uvozili iz Nemčije, namreč več kot polovico.

Za potrdila Zavoda za pospeševanje zun. trgovine je treba plačevati od 7. februarja dalje naslednje takse: za kokoške, puranovo in dolgo perje po 5 din, za puh 40 in za fin puh po 75 din. Nikakor

ne razumemo, da se more pospeševati izvoz s pobiranjem taks.

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka dne 6. februarja nakaznice s št. 886 z dne 7. februarja 1939, v poljskem s št. 54 z dne 17. januarja 1939, v turškem s št. 1730 z dne 13. novembra 1938 in v bolgarskem s št. 4388 z dne 20. junija 1938.

Poljska motorna ladja »Levan-ta« je pripeljala iz Gdinje v Split premog ter nato odplula v Dubrovnik.

Bolgarska bo letos izvozila 30—50 milijonov litrov vina. Te dni so

prišli v Sofijo nemški interesi, ki se pogajajo za nakup 25 milijonov litrov po ceni 7—8 levov za liter. Tudi Češko-Slovaška name-rava nakupiti večje količine vina na Bolgarskem.

Češko-Slovaška trgovinska delegacija je odpotovala v Pariz, da doseže spremembo sedanje trgovinske pogodbe s Francijo.

Proizvodnja surovega železa v Italiji je napredovala od 1. 1935. do 1. 1938. od 625.741 ton na 862.379 ton, surovega jekla pa od 2.209.177 ton na 2.322.510 ton. Kljub temu pa je uvoz železa in jekla narasel.

Nemčija je uvozila iz Španije lani nad 1 milijon ton železne rude. L. 1937. je uvozila samo 310.540 ton.

Na konferenci lesnih trgovcev, industrialcev in izvoznikov Karpatske Rusije v Chustu je bilo sklenjeno, da ustanove ti svojo avtonomno organizacijo, ki bo čisto neodvisna od bratislavske lesne organizacije. Iz Podkarpatske Rusije se bo izvažal les predvsem na Madžarsko.

V gospodarski upravi Sovjetske Rusije se je začela uvajati decentralizacija.

delu v preteklem letu. Nagrade po 5000 din so dobili: dr. Alojzij Gradnik za pesniško zbirko »Večni studenci«, Miško Kranjec za roman »Kapitanova« in Stanko Cajncar za dramo »Potopljene svetle«. Zeleti je, da bi se enako nagradila tudi najboljša dela naših glasbenih in upodablajočih umetnikov. (Pripominjamo le, da je dobila del te nagrade tudi davkarja.)

Turistični odbor v Varaždinu je zahteval od mestne občine, da odpravi davščine na tujce. Povsod povzroča ta davščina nejevoljo. Ali se res ne bi mogla pogrešati?

Klub »Naša krila« v Karlovcu je začel akcijo, da se napravi v Karlovcu letališče. Njegovi akciji napovedujejo uspeh.

Asfaltno betonska družba za proizvodnjo in trgovino z asfaltom se je ustanovila v Zagrebu. Delniški kapital družbe znaša 2 milijona din.

V skladišču barv in laka delniške družbe »Mostera« v Beogradu je nastala zaradi nepredvidnosti nekoga delavca eksplozija in nato požar, da je pogorelo vse skladišče. En delavec je zgorel, več pa jih je dobilo smrtno nevarne opekline.

Papež je zopet zelo resno obolel.

Umrl je v starosti 72 let sir Henry Deterding, šef velike petrolejske družbe »Royal Dutch Shell Co.« Iz skromnih razmer se je s srečo in odločnostjo dokopal do vodilnega mesta v mednarodni petrolejski industriji ter vodil z ameriško družbo »Standard Oil Co.« srdite boje, v katere je znal spretno zamešati tudi narode in države, da so se te borile za njegove interese. Zapustil je ogromno premoženje 50 milijonov funtov.

Češkoslovaški vojni minister je dobil s posebno uredbo pooblastilo, da proda odvisni vojni material, da dobi na ta način sredstva za plačilo dobaviteljev.

Dunajski nar. soc. pokrajinski vodja Bärkel je v svojem nastopnem govoru zelo simpatično govoril o marksističnih delavcih, da bi jih pridobil za nar. socializem. Nadalje je govoril o življenjskem standardu v Avstriji, ki res še ni enak onemu v Nemčiji. Stori pa bo vse, da ga izenači. Če se to še ni zgodilo, je krivda tudi v tem, ker nekateri iz dobičkaželjnosti gonijo cene kvišku. Če tu pa tam manjka surovega masla, bo v bodoče samo izjavil, da se more živeti enkrat tudi osem dni brez surovega masla.

Iz Španije prepeljane umetnine so sedaj zbrane v Perpignanu, od koder bodo prepeljane v Zenevo v Zvezo narodov.

Nemška vlada je odredila, da se morajo razpustiti še ona katoliška mladinska društva, ki so dosedaj še obstajala.

Angleški minister za letalstvo Wood je izjavil, da Anglija ne izdeluje samo letal za obrambo, temveč tudi za napad.

Upravni svet Mednarodnega urada za delo v Zenevi, ki tudi trpi zaradi padanja prestiža Zveze narodov, je sklenil, da zniža svoj proračun za l. 1939. za 1.255.000 šv. frankov. Okoli 50 uradniških mest je bilo črtanih.

Tečaji valut na drž. železnicah

Od 1. februarja dalje računajo železniške postaje tuje valute po tem tečaju:

	din
hol. goldinar	24'05
nemška marka	17'80
šv. frank	10'10
zlat frank	14'50
pengö	12'85
poljski zlot	8'42
ital. lira	2'36
franc. frank	1'22
češko-slovaška krona	1'54
belgijski frank	1'51
bolgarski lev	0'54
romunski lej	0'35
grška dragma	0'40

Sejmi

- 12. februarja: v Motniku.
- 13. februarja: v Višnji gori, Središču.
- 14. februarja: v Kamniku, Dobu pri Kamniku, St. Lambertu, Zirovnici, Zaleu, Ormožu, Ljutomeru, Mariboru, Brežicah, Ponikvi, Dol. Lendavi, Sevnici.
- 15. februarja: v Celju, Ptuj, Trbovljah, Bogojini.
- 16. februarja: v Šmihelu-Stopičah, Šostanju, Sedlarjevem v Polju, Turnišču, Dolenji Lendavi.
- 17. februarja: v Mariboru.
- 18. februarja: v Brežicah, Celju, Trbovljah.

Trgovskemu naraščaju!

Potovati je treba

Se vedno velja Levstikov izrek, da ni za rabo, kdor videl tujih ni ljudi. Prav posebno pa velja to za vse, ki so se odločili za trgovski poklic. Saj je trgovec posrednik med tujino in domačim svetom. Kar vidi v tujini dobrega, koristnega in vrednega, to prinese domov. In kar je domačega, ki more vzbuditi tudi v tujini zanimanje, to spravi dober trgovec tudi v tujino na trg ter poskrbi, da se to tudi proda.

Trgovec mora zato že zaradi svojega poklica poznati tuj svet, mora zato potovati. Trgovec, ki vedno čepi le doma v svoji trgovini, mora nujno okosteneti. Okostenelost pa ni za trgovino, ki potrebuje ljudi, ki se vedno zanimajo za vse, ki imajo živahen duh in ki so vedno v stiku s sodobnim življenjem. Trgovec mora potovati, še zlasti pa mora potovati v mladih letih. Kajti takrat so vtisi najbolj sveži, takrat ima človek od potovanja največ.

Toda potovanja so danes draga in veljajo denar. Baš mladi ljudje pa denarja nimajo. Kako torej potovati? Ni drugega sredstva kot varčevanje. Vse leto treba varčevati, da se more potem malo pogledati v svet. Za potovanja v tujino se tudi izplača varčevati. Še nikdar ni bilo nikomur žal, če se je tudi vse leto odrekel mnogim užitkom, samo da je mogel vsaj za nekaj dni pogledati v tuje kraje, ogledati si tuje šege in navade ljudi.

Vsak pa tudi lahko nekaj čez vse leto prihrani. Samo roko na srce in naj se vsak odkrito vpraša, če je res bil ta ali oni izdalek potreben, če ne bi bilo bolj pametno, da bi si ta denar prihranili? Za marsikatero bo sicer varčevanje težko, toda čim težje bo varčevanje, tem večji bo potem tudi užitek, ko bo cilj dosežen in vlak popelje človeka v tuje kraje. Nič ne pomagaj! Varčevati je treba, zato da se prihranjeni denar pametno na potovanju potroši.

Potovanja v tujino so draga, a preudaren človek jih more tudi zelo poceniti. Na železnicah so vedno kakšne vozne ugodnosti, tudi za obiske velesejmov so vedno dovoljene železniške in druge ugodnosti. Vse to treba izkoristiti. Celo kak manjši posel je mogoče napraviti v tujini, če se človek za potovanje dobro pripravi. Čim bolj kdo hoče, tem lažje spravi skupaj za potovanje potrebni denar. Samo trdno voljo je treba imeti. Od te zavisi največ!

Opozorilo davkoplačevalcem!

Davčna uprava razglasa: Dne 15. februarja 1939. poteče skrajni rok za plačilo v I. četrtletju 1939. dospele zgradarine, pridobitine, pavšalnega davka na poslovni promet in luksuz, rentnine, družbenega davka in vojnice s pripadki.

Davčni zavezanci se pozivajo, da poravnajo svoje davčne obveznosti do tega dne, sicer se bo po preteku tega roka uvedlo proti njim izvršilno postopanje oziroma prisilna izterjava ter računali ekssekucijski stroški in zamudne obresti.

Če pa je že treba toliko naporov, da se spravi skupaj denar, ki je potreben za potovanje, potem treba tudi gledati na to, da se potovanje dobro izkoristi. Zato se treba naučiti jezika, ki se goori v kraju, kamor kdo potuje. Kdor ne zna tega jezika, hodi med ljudmi ko gluhonemec. Zato ima tudi neprimerno manj od potovanja.

Pa še na nekaj bi opozorili vse,

Praktični nasveti

Ob selitvah se pridobe stalni odjemalci

Za vse se mora zanimati trgovec, smo dejali že v prejšnji številki in tako tudi za vsako preselitev strank v njegovi bližini. Ljudje so ob selitvah v veliki zadregi. Primanjkuje jim zabojev, da bi spravi vse stvari, primanjkuje jim tega in onega. Ali ne bi bilo pametno, če bi jim priskočil na pomoč trgovec, pri katerem so ves čas kupovali? Res je, da se selijo v drug kraj in da morda nikdar več ne bodo kupovali pri njem. Toda eno bodo gotovo storili za trgovca, povedali bodo drugim, kako jim je postregel in s to reklamo bo trgovec dobro poplačan.

Se mnogo bolj pa se izplača iti na roko stranki, ki se priseli v okolici trgovca. V novem stanovanju vedno kaj manjka. Trgovec, ki pove, kje se vse potrebno dobi, ki tudi sam dobavi vse nujno, ta si bo pridobil hvaležnost stranke in ona bo njegov stalni odjemalec. Dobra beseda dobro mesto najde. Še bolj pa je res, da usluga v pravem času ostane trdno v spominu.

Navezati je treba stike s strankami v pravem času in ti stiki bodo vedno koristni. Bolj pravega časa pa skoraj ni, kakor če se pomaga stranki ob selitvi. Že skoraj akt nevljudnosti pa bi bil, če trgovec ne bi s posebnim pismom povabil stranke, ki se naseli v njegovi bližini, da si ogleda tudi njegovo trgovino.

Trgovina zlasti zavisi od ugodnih prilik. Ob selitvi strank je za tr-

ki varčujejo denar za potovanja v tujino. Kadar bodo dosegli uspehe v poslovnem življenju, kadar bo naraslo njih dobroimetje v banki na šest števil in več, takrat se naj spomnijo tudi onih časov, ko so bili sami v stiski, ko bi radi potovali, a niso mogli. Naj že danes za trdno sklenejo, da bodo takrat pomagali mladim ljudem, da si ogledajo tujino. Njim samim bo to v zadoščenje, vsej naši trgovini pa bodo napravili veliko uslugo. Kajti ni dober trgovec, kdor ni videl tujih krajev in ljudi.

govca takšna prilika in ni dober trgovec tisti, ki jo zanemari.

Zakaj ni stranka kupila?

Če odide stranka iz trgovine ne da bi kaj kupila, je to kupijski neuspeh. To si je treba odkrito priznati in ne se tolažiti s praznimi izgovori. Proti sebi so izgovori le samoprevara. Treba se je nasploh čisto odkrito rešiti vprašati, zakaj ni stranka kupila. Ali ni ustrezalo blago po kakovosti ali ceni? Če ni po kakovosti, ali res ne bi bilo dobro to upoštevati? Če ni ustrezalo po ceni, ali se morda more nabaviti blago, ki bi pri malo spremenjeni kakovosti ustrezalo? Če druga vprašanja si je treba zastaviti, dokler ni odgovor popolnoma zadovoljiv. Potem pa je treba tudi nabaviti to, kar je stranka želela. Seveda pa je treba stranko o tem tudi obvestiti.

Stranka je na svoj način gospodar v trgovini. Čim bolj trgovec to upošteva, tem bolj je sam gospodar v trgovini, ker ima zanesljiv krog odjemalcev, da more varno in dobro kalkulirati. Trgovec mora zadovoljiti stranko in zato mora gledati na to, da ni on kriv, če ni stranka nič kupila. Seveda pa pri tem ne mislimo one stranke, ki hodijo v trgovine samo zato, da se jim razkaže pol trgovine, a ki sploh ne mislijo nič kupiti. Na takšne stranke pa se ni treba ozirati nič več, kakor to zahteva vljudnost. Trgovec mora biti uslužen, a ne hlapčevski!

Doma in po svetu

Narodna skupščina bo sklicana šele prihodnji teden. Časopisi poročajo, da so začeli poslanci zapisati bivšega min. predsednika dr. Stojadinovića in da ima vlada že zagotovljeno večino, ker da je že 200 poslancev za vlado. Vlada je pooblastila finančnega ministra Djuričića, da predloži skupščini proračun kakor ga je izdelala prejšnja vlada. Proračun bo le malenkostno spremenjen. Takoj po sprejemu proračuna bo vlada zaprosila skupščino za pooblastilo za izdajo tako imenovanih političnih zakonov. Te zakone bo min. predsednik Cvetković napovedal že v vlađni deklaraciji. Za deklaracijo vlada že sedaj največje zanimanje v politični javnosti. Posebno se zanima za deklaracijo tudi Zagreb ter bo v znatni meri od deklaracije odvisno, kako stališče do vlade bo zavzel Zagreb. Pričakujejo, da bo v deklaraciji zlasti naglašena potreba sporazuma med Hrvati, Srbi in Slovenci.

Mačkov list »Hrvatski dnevnik« piše o položaju po imenovanju nove vlade ter pravi med drugim,

Proti njemu je bilo 1.360.000 glasov, ki so bili po oficijalnih številkah oddani za dr. Mačka. K temu pa je še treba prišteti glasove muslimanov in Slovencev, da je bila večina volivcev brez Cvetkovićevih pristašev zanesljivo za njega.

List na koncu trdi, da se bodo poslanci kmalu znašli in da je vladi v skupščini večina zagotovljena, kakor je vlada v verifikacijskem odseku tudi že dobila večino.

Notranji minister je prepovedal nadaljnje izhajanje listov »Nezavisnost« in »Hrvatski borac«. Oba lista sta bila frankovska ter sta zelo napadala HSS in dr. Mačka.

Bivši prosvetni minister dr. Magarašević je bil izvoljen v dveh okrajih. Obdržal si je mandat v rumenskem okraju, mandat v vačar-palanskem pa je prepuštil svojemu namestniku dr. Tischlerju, da ima sedaj Nemci tri poslance.

Na 90. obletnico Prešernove smrti je ljubljanska občina letos prvič razdelila literarne nagrade mesta Ljubljane za najboljša literarna

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 8. februarja objavlja: Ukaz o spremembi vlade — Navodilo za izvrševanje uredbe o ureditvi samoupravnih (občinskih in banovinskih) doklad za zemljišča agrarnih subjektov in o ureditvi davčnega in dopolnilno-taksnega dolga tistih občin, ki bodo s to ureditvijo oškodovane — Spremembe uredbe o organizaciji prometnega ministrstva — Razglas o razrešitvi banskih svetnikov in o imenovanju novih — Spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

Radio Ljubljana

Sobota dne 11. febr. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi; b) Nastop otrok (vodi gđc. Slavica Vencajzova) — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Ukrajinska vstaja (prof. Etbin Bojc) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Pinžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: O žabah, klobasah in drugih rečeh.

Kmečki pisani večer. Besedilo napisal ing. O. Muck. Izvajajo člani rad. igr. družine. Vodi ing. Ivan Pengov. — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 12. februarja, 8.00: Kmečki trio — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45: Verski govor (dr. Lenček) — 10.00: Tercet Stritar in harmonika (A. Stanko) — 11.00: Plošče — 11.30: Koncert operne glasbe. Sodelujeta ga. Ksenija Vidali in radijski orkester — 13.00: Napovedi, poročila — 13.20: Saksophon igra Miloš Zihel ob spremljevanju klavirja (prof. M. Lipovšek); vmes naše pevke (plošče) — 17.00: Preprečevanje jalovosti in zdravljenje jalovih krav (dr. Zibert Simon) — 17.30: Pevski krožek Vič — 18.15: Koncert radijskega orkestra — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Koncert vojaške godbe — 21.15: Plošče — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek dne 13. febr. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Paberk iz vsakdanjega zdravstva (dr. Anton Breclj) — 18.20: Messenger: Dva goloba, suita (plošče) — 18.40: Umetnost v Prekmurju (dr. Franc Stele) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Viktor Parma: Povodni mož, Lepa Kunita; izvaja glasb. društvo »Sloga« — 21.30: Plošče — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos iz restavracije »Emona«.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za TOI bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v **četrtak dne 16. februarja** v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom.

Dražba krzna

divjih živali bo 6. marca. To bo druga in zadnja dražba v tem letu. Priporočamo vsem lovcom, da svojo letošnjo plemenito žetev pošljejo v predajo lovsko-prodajni organizaciji »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

Št. 1686/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 1. III. 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo izolatorjev i. s.: 100 podpornih in 21 provodnih, dalje 6 tropolnih razklopilcev 6 kV, 350 A., elektrolitnega bakra i. s.: 72 m × 6 × 80 mm v dolžini po 6 m, in 100 m okroglega elektrolitnega bakra premera 10 mm v tvor. dolžini. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik Velenje.

Št. 1689/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 1. III. 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo profilnega železa, in sicer: 2000 kg okroglega, 100 kg polokroglega, 350 kg štirioglatega, 800 plošnatnega železa. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik Velenje.

Št. 1679/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 1. III. 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo 12 zvrčljivih žel. vozičkov za potrebe Obratne uprave Zabukovca. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik Velenje.

Frančiškanska ulica 3

Svinjsko mast

Ia eksportno, salame, slanino, znamke Predovič ima stalno v zalogi

Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska c. 73

Telefon 21-30

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2

Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve

Obrestovanje vlog od **4%** do **5%**

JUGOČESKA

Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d.

K R A N J

Proizvaja:

barvano in

tiskano blago

iz bombaža in

umetne svile

Zahtevajte proizvode
te domače tvornice!

Svilene rute

na debelo pri

FRANC DOBOVIČNIK, Celje

Lipski pomladni sejem 1939

Začetek: 5 marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo: Zvanično biro lajpcijskega sejma, Beograd, Knez Mihajlova 33/1.

In častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33 — Telefon 27-62

in

Josip Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25 — Tel. 20-97

TRGOVCI!

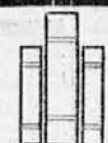
Damske in otroške predpasnike od navadnih do najfinejših kvalitete izdeluje na veliko tvrdka

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 29

Izvrsten kroj, lepi vzorci! Zahtevajte ponudbe!

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd